

Dinu **SĂRARU**

Jurnalul unui personaj controversat

Rememorări provocate de Vartan Arachelian

Cuprins

De ce	11
După zece ani	17
Sub umbra tutelară a strămoșilor	27
Vâlcea, văzută de la capătul lumii	33
Umbra părinților și dosarul de cadre	35
O boală molipsitoare: schizofrenia socială	39
Foamea – un pedagog nedorit	46
Debutul literar: apelul la căință	51
O dilemă sinistră	54
Frica impune amnezia	58
Unde este acasă	61
Cum să crezi că pică Nicolae Ceaușescu?	63
Avem nevoie de o nouă revoluție morală	67
Cine a pornit tăvălugul vendetelor	69
De ce ați fost urât, domnule?	75
Timpul se oprește	78
„Dracu’ te-a pus să duci teatrul la Craiova?“	82
Barca în care n-avea loc Săraru	84
Nașul nomenclaturist n-are înțelegere	87
Isteria invadează țara	91
Cum poate deveni șansă povara Istoriei	93

Destinul scriitorului e unic, nu e de colhoz	133
Cine a fost „mielul turbat“	146
A existat „rezistență prin cultură“	154
Odissea țărănească, în film și teatru	184
Adrian Păunescu – nașul romanului	198
Un Caragiale al răzvrătirii incurabile	205
Un epilog neașteptat	231
A fost sau n-a fost o nouă revoluție bolșevică?	248
A fi sau a face?	265
De ce se duc războaiele?	274
Toți suntem egali până la aplauze!	284
Un actor fabulos, care se interpretează doar pe sine	296
La noi, nici despărțirile nu sunt obișnuite	303
Cu Nenea Iancu, prin București	309
Va fi invitat la reapriinderea luminilor în Teatrul cel Mare?	311
Din nou despre... omul cu o mie de fețe.	313
Ce rămâne din strădania unui director de teatru.	323
Un „purgatoriu“ necesar	331
Pierind țărani, pieri o spiritualitate care ne-a ținut în lume	335
Teatrul, obsesia unei vieți de povestit...	342
Oamenii și Revoluția	346
Noi și basarabeni	349
Moartea nu ne face egali!	364
Și totuși...	375
Dinu Săraru, văzut de (foarte) aproape	
Interviu cu doamna Viviana Săraru.	397
Transcrierea emisiunii de seară difuzată	
de Radio România Actualități în luna august, 2006	407
O scrisoare pierdută la Teatrul Mic	429

Amintirile care ne vor troieni cu drag I	503
Dinu Săraru văzut de acad. Răzvan Theodorescu	505
Amintirile care ne vor troieni cu drag II	529
Dinu Săraru văzut de academicianul Ioan-Aurel Pop.	531
Duhovnicul sau Despre prietenie	535
Mulțumire	543
De ce	
Addenda	545
Documente diverse, articole	547
Corespondență	581
Comentarii despre autor	647
Fotografii	677

De ce

Cunoscând cutumele locale privind presiunile ce-l așteaptă pe sfidătorul *corectitudinii politice*, cerându-mi, totodată, scuze cititorului evoluat, mă simt obligat să fac cunoscute motivele opțiunii acestei cărți. Știu că, detaliindu-le, implicit mă acuz, de parcă aș comite o blasfemie însoțindu-l pe domnul Dinu Săraru în această călătorie. Am oarece experiență acumulată în exercițiul public ca să presupun că gestul meu îi va surprinde pe unii, îi va face curioși pe alții, iar mulți vor fi scandalizați. Pe toți aceștia îi prețuiesc, dar din motive diferite. Pe primii, pentru că m-am alăturat lor încă din primele ore ale schimbării la față a României, celor din a doua categorie, care au deprinderea dialogului – ca să nu spun mai mult –, le sunt dator pentru încrederea necondiționată pe care o acordă ziaristului ca acesta să-și aleagă cum vrea tema unui dosar publicistic sau, în cazul unei convorbiri (cum aveam să abordez atâtea de-a lungul anilor, nu numai în emisiuni de televiziune, dar și în cărți), personalitatea pe care s-o propună publicului. Celor din urmă însă, celor din a treia categorie, le dau unele explicații, chiar dacă, poate, voi vorbi în zadar; sunt destui care, îndeobște, obișnuiesc să se audă, nu să comunice. Și atunci, de ce un gest inutil?, v-ați putea întreba. Pentru că nu vreau să mă substitui unui personaj pe care-l lasă rece injuriile care vin de la dușmani – darămite de la prieteni –, neavând o epidermă care suportă fără riscuri grosolăniile intoleranților. De aceea, chiar și simbolic, mi-e greu să înghit morala pe

care mi-ar aplica-o unii după felul învederat de Caragiale. (Vă mai amintiți? „I-a făcut un moral bun: din porc și măgar nu l-a scos!“) Deci, lor le fac câteva destăinuiri, cu riscul asumat ca ele să se întoarcă precum un bumerang!

Atunci când deasupra Televiziunii survola elicopterul purtându-i pe soții Ceaușescu, iar de instituția unde fusesem mutat cu de-a sila cu două decenii în urmă se apropia alaiul revoluționarilor, eu luam hotărârea de a începe o altă carieră. Nici spectaculoasă, nici publică. Decizia asta n-a durat mai mult de o oră, pentru că Televiziunea, trecută în stăpânirea lui Brateș, Brucan & comp., a dat prilej unor politrucii să se înghesuie cu jurăminte către un alt stăpân, chiar înainte ca acesta să-și arate chipul. *Regele a murit, trăiască Regele!* Defilarea acestora avea, probabil, să-l încurajeze pe mult-așteptatul „Gorbaciov al României“ ca printr-o tiradă vehementă, de *mânie proletară*, să-l acuze pe ostaticul de la Târgoviște *pentru că a întinat înaltele idealuri comuniste*. În ce mă privește, știam prea bine, atât din odiseea celor apropiați mie, dar și din interiorul sistemului pe care-l slujisem, că, odată cu epuizarea energiei *dictaturii de dezvoltare*, nu mai era nimic de așteptat din partea unui regim obsedat doar de bunăstarea și securitatea familiei conducătoare. Apariția cuplului Dinescu-Caramitru în prologul piesei care începuse să se joace pe micul ecran a contribuit și ea la abandonarea grabnică a proiectului de viitor burghez pe care-l descriesem familiei. Cum nu aveam niciun dubiu pe care parte a baricadei mă voi situa, eram cu atât mai contrariat văzând personalități din elita culturală pe care le prețuiam pitindu-se în umbra domnului Iliescu. Și aveau să rămână multă vreme alături de acesta, în ciuda apostrofării indignate a mulțimii – „fără tovarăși, fără comuniști în guvern“ – cu care Iliescu fusese întâmpinat cu al lui „*dragi tovarăși și prieteni...*“ rostit din celebrul balcon. Și totuși, cei mai mulți dintre indignați, ca și toți cei cățărați în balcon, fuseseră, ca și mine, membri ai partidului unic și credeam atunci, cum cred și azi, că n-aveam de ce să fiu mai vulnerabil în fața contestațiilor. Mai ales

că n-aveam de gând să mă alătur vreunui partid. Câtă naivitate! Până una-alta, fără voia mea, aveam să ajung în conducerea executivă a Alianței Civice, grație unui *nume* pe care mă ferisem să-l anehez propagandei de partid. Alesesem greșit? Locul meu „natural“ era sub pulpana domnului Iliescu, așa cum făcuse cel care avea să devină *dilematicul nostru de serviciu*, personaj pe care l-am prețuit, chiar dacă în calitatea sa de ministru al culturii făcuse tain preferențial din hârtia de ziar presei feseniste? Nu știu nici azi ce cocoșă secretă îl făcuse să nesocotească indubitabila sa vocație academică pentru a-și venera șeful ca *erou al noului ev*. Ar fi trebuit să mă tupilez și eu în tagma iliesciană, o tranșee de refugiu în fața gloatei isterizate la ieșirea din Dictatură și manipulată de forțele aflate în confruntarea pentru putere? Din acele zile aș putea aminti multe episoade semnificative pentru a mă explica, dar cum ele n-au nicio legătură directă cu acest *Argument*, mă restrâng doar la unul. Mai ales că numele personalității la care mă gândesc, după cum cititorul acestei cărți va lua cunoștință, este chiar același asupra căruia se va îndrepta alegația indignată a domnului Săraru. E vorba de Nicolae Manolescu.

Eram într-o seară târzie din iarna Revoluției singuri în mașină, după o lungă ședință de încropire a *Alianței*. La un moment dat, venise vorba despre întâmplarea de a ne afla alături în turbionul din care avea să se nască acea pregnantă expresie postrevoluționară a societății civile. Îmi amintesc ce ne-am spus: suntem destinați să fim împreună atât timp cât există pericolul restaurării comunismului, apoi fiecare poate merge pe drumul său. Avea să capete corp acest pericol chiar în ziua când, în Crimeea, Gorbaciov devenise ostaticul conspirației bolșevice. S-a întâmplat să redactăm împreună declarația pe care seara, la RTV, profesorul avea s-o citească în numele *Alianței Civice*. (Cine n-a trăit ziua aceea n-are de unde să știe că avea să fie singura declarație tranșantă împotriva revenirii României sub cizma Moscovei!) După implozia U.R.S.S., ultimul punct de sprijin pentru puterea instalată la București, dar și de neliniște pentru opoziția democratică, domnul Manolescu avea să facă un partid

la care n-am aderat. Asta și pentru că fusesem deja în unul, fie el și defunct, dar, mai ales, pentru că-mi ajunsese cu asupra de măsură obligația de a respecta valorile și capriciile liderului. Mai apoi, cum organizația civică din conducerea căreia făcusem parte avea să fie sărăcită de capitalul ei, prin cezariana din care se născuse P.A.C., a trebuit să respect regulile impuse Radioteleviziunii de către Parlament, sustrăgându-mă, măcar formal, din politică. (Asta nu va împiedica tandemul Em. Valeriu – R. Theodorescu să mă dea afară din instituție în 1991, după ce în vara lui 1983 fusesem concediat din ordinul C.C. al P.C.R.). Are asta vreo legătură cu prezentul demers editorial? Mai ales că niciodată nu e de-ajuns ca denigratorii de profesie să fie descurajați – mă ironizează spiridușul cel sceptic. Chiar și acum, când sunt *un om liber și de nimeni nu depind?* – îl contrazice umbra mea tutelară, căreia îi datorez atâtea gesturi donquijotești. Cine să se dedice democratizării României dacă cele peste trei milioane de comuniști, plus familiile lor, ar fi fost excluse sau s-ar fi sustras jocului democratic al politicii, așa cum credeam o clipă că voi face? Și apoi, în fața cui s-ar fi desfășurat *Judecata de Apoi, procesul comunismului?* De ce să mă supun dorinței acelora care îmi găseau locul sub pulpana domnului Iliescu, alături de orfanii lui Dej, tocmai acum când, în sfârșit, îmi puteam alege liber propriul drum? Muriseră tinerii pentru ca România să îmbrace din nou hainele date la întors, intoleranța bolșevică? Obsedat de astfel de gânduri, așa aveam să-l reîntâlnesc, căzut între două tranșee, pe domnul Dinu Săraru, omul a cărui prestație directorială la Teatrul Mic încerca să ne tămăduiască de aceeași depresie generalizată, aducându-ne alături pe cei care iubeam teatrul nu doar ca formă de cultură, dar și ca loc de refugiu din absurditatea opresivă a Dictaturii. După gândirea procustiană a celor care violează memoria colectivă, locul domnului Dinu Săraru ar fi fost în partidul de guvernământ, în F.S.N. L-am întâlnit însă exclus și blamat de *ai săi*, devenit *paria* pentru cei care se descărcau astfel de responsabilitatea practicii lor dictatoriale. Da, eroul acestei cărți era ocolit de cei care voiau să-și

creeze o altă biografie, să dea la întors trecutul lor, iar cel care trebuia să suporte penitența păcatelor comise era tocmai omul care ne oferise tuturor o oază de normalitate în teatrul pe care-l condusesse, cel care-și asumase riscul să tuteleze zona unde se putea respira liber, într-o complicitate pe care atât cozile de la casa de bilete de pe Sărindari, cât și aplauzele nesfârșite de la atâtea și atâtea spectacole aveau să ne dea certitudinea că nu suntem singuri când gândim liber, chiar și cufundați într-o tăcere vinovată! (Ce revanșă formidabilă avea să-și ia victima *noptii cuțitelor lungi* din ianuarie 1990 prin romanele *Ciocoii noi cu bodyguard*, *Ultimul bal la Șarpele Roșu* și *Carnavalul cătușelor!*)

Nu știam atunci, când l-am invitat să facem o emisiune, că *ambitiosul oltean de stirpe boierească* fusese pe pragul comiterii unui gest tragic, tot așa cum nu credeam atunci – cum nu cred nici acum – că am făcut pentru el un gest neașteptat, generos. (Desigur, aprecierea aceasta cu care mă îndatorează e o exagerare retorică, care face plăcute relațiile sociale.) Nu așa avea să fie văzută emisiunea de către o scriitoare cunoscută și devenită după Revoluție cascadoare în comandoul ghedesist. Plecat în Statele Unite pentru un timp mai îndelungat, am lăsat în urmă emisiunea cu reputatul om de teatru. De la New York, după ce am înregistrat o lungă convorbire cu scriitorul Norman Manea, am plecat pe Coasta de Vest. Revenind după aproximativ o lună, aveam să aflu că acest domn, care se comportase ca o gazdă ireproșabilă, mă căuta insistent pentru a-mi cere să renunț la difuzarea emisiunii, pentru că la București, între timp, fusese difuzată emisiunea mea având ca invitat *un dinozaur comunist*. Drept dovadă, Domnia Sa alăturase în faxul respectiv o notiță semnată de Gabriela Adameșteanu în *Revista 22*, unde eram beștelit pentru această nepotrivită asociere. Halal spirit colegial, *mașala* toleranță democratică! N-am difuzat, se-nțelege, emisiunea realizată la New York nici atunci și nici după ceva timp când, printr-o scrisoare, același domn ridicase embargoul. Nici n-am răspuns misivelor sale, ceea ce, mărturisesc acum, n-a fost prea frumos!

Să ne oprim aici, schițând pentru cine vrea să înțeleagă din sugestiile oferite motivul pentru care, atunci când acest *personaj întotdeauna controversat* a fost de acord să facem această carte, am trecut imediat la fapte. Pentru că am iubit *teatrul lui* și am suficiente motive să admir *oamenii care fac*, mai degrabă decât pe cei care doar vorbesc frumos și, când vorbesc, fac dovada unei intoleranțe străine spiritului democratic. Opțiunea mea are însă și un substrat polemic. Eroul acestei cărți aparține unei familii nu prea numeroase și cu vlăstare care trebuie încurajate să iasă la lumină; sunt oamenii la care vorba e umbra faptei și nu masca impotenței. Apoi, mai știu dintr-o lungă *excursie în istoria noastră națională*, din care m-am întors cu câteva cărți semnate cu numele moștenit, că gena noastră afirmativă e tributară, mai degrabă, demolărilor decât construcției și că niciodată nu e prea târziu să identificăm și să propunem drept modele oameni care fac, creatori prin excelență, decât comentatori care inhibă spiritul pragmatic, criticarzi care sunt în război cu statuile, sirene care deturneză energiile tinere, abătându-le vocația *zidirii* pe drumul deconstrucției.

O carte de convorbiri are nu numai doi parteneri care se întâlnesc într-un proiect comun, dar și două responsabilități complementare, unul care dă socoteală cititorului de întrebările pe care, mai ales, nu le-a pus, celălalt, de acuratețea și exactitatea răspunsurilor pe care le dă. Cartea aceasta e însă de un tip deosebit, e o lungă suită de convorbiri cu afirmații deseori tulburătoare despre natura complexă, contradictorie, versatilă a relațiilor interpersonale, realitate umană care s-a impus de-a lungul a peste jumătate de secol, comportamente deviate pe care ne-am propus să le autentificăm prin documente irefutabile, grave și acuzatoare. Ele constituie un *probativ* asupra căruia cititorul are posibilitatea să se pronunțe. În plus, un mod de a conserva și de a transmite mai departe, spre beneficiul generațiilor care vin, faptele comise la *vremuri de revoluție*. Da, repet, n-a fost în intenția noastră (îmi asum responsabilitatea aceasta comună!) să supărăm, neapărat, pe cineva, ci, mai degrabă, să lăsăm

celor care vin documente despre ceea ce suntem, *de ce și cum* am ajuns în fălcile Istoriei. Desigur că vina nu aparține doar Istoriei, nu doar ea explică destinul personal, ci, poate în egală măsură, în traiectoria noastră se află încifrate caracterul și temperamentul pe care le avem. Din acest punct de vedere, coautorii se deosebesc fundamental! În ceea ce mă privește, n-am încercat niciodată să-mi apăr trecutul pentru simplul motiv că el nu se lasă apărat, iar pentru cele vinovate dau socoteală de câte ori am prilejul, nu doar în fața Celui de Sus. Ce vreau și cred că pot să apăr însă *aici și acum* sunt oamenii cărora le suntem datori că ne-au fost și încă ne sunt contemporani, oameni grație cărora *trecerea* noastră nu a fost întotdeauna silnică, sau plictisitoare, ba chiar, de multe ori, mai mult decât interesantă. Dinu Săraru e un astfel de creator, dotat nu numai cu un excepțional har literar, care ne surprinde cu fiecare carte semnată, sau un excelent manager de teatru, ci și o personalitate incitantă, incomodă multora, chiar sieși sau familiei, dar, mai ales, mediocrităților; o existență care se întreține permanent cu o combustie ce se regenerează pe măsură ce faptele sale dau culoare vremurilor gri-cenușii de care am avut parte în exces! Dar, revelând aceste calități, Doamne ferește, departe de noi intenția de a osteni să cioplim la o statuie când omul e atât de viu și va rămâne ca atare în excelențele sale pagini de proză politică, înnobilate cu o poezie inefabilă, în care se amestecă savant locuri, oameni și, mai ales, viață...

După zece ani

Într-o zi din vara lui 2011, am primit vestea că a venit sorocul să publicăm cartea la care tănuisem împreună. Reluată, lectura ei susține, în primul rând, interesul asupra unui personaj care concurează cu eroii funambulești pentru care gloria, așa cum ni s-a destăinuit, aparține mai degrabă oamenilor care iubesc mai mult lupta decât succesul; desigur că nefiresc îi va apărea tânărului de azi un asemenea amor! Apoi, ea e – așa cum credeam cu un deceniu în urmă – și

o lungă și consistentă panoramare asupra moravurilor elitelor noastre: culturale, politice, asupra moravurilor demnitarilor de ieri și de azi, cu sau fără bodyguarzi. Cum timpul care ni s-a dat să fim contemporani cu o serie de personalități care ne-au colorat epoca se scurge inexorabil, ar trebui să căutăm și noi, beneficiarii acestor prestații, o formulă definitorie, o frază, o pagină chiar, dacă un capitol de istorie ar părea prea mult, pentru a aminti viitorimii credința noastră cum că ele spărgeau monotonia la care ne condamnase vechea existență colectivităților. Mai ales că odată cu dispariția noastră, a ultimilor mărturisitori, riscă să se impună lucrarea demolatorilor de statui, care s-au cam înmulțit după ce a devenit vacant locul *băieșilor roșii*, spălătorii de creiere. Care ar fi formula pe care am încredința-o Istoriei? Un alt fel de disidență. Mai ales că definiția naturală îi socoate disidenți pe cei care erau, cel puțin formal, cu carnetul partidului unic în buzunar. Poate exemplul cel mai ilustru, capul de listă, dacă vreți, al unui lung șir de disidenți ar fi profesorul nostru George Călinescu. Dar și Sadoveanu sau Arghezi. „Disidență sub acoperire“ au practicat Marin Preda, Eugen Barbu, Adrian Păunescu, Nichita Stănescu, Mihai Ungheanu, Nicolae Breban... Aparent, ei cotizau în favoarea Cezarului, dar prin operă și prin multe din intervențiile lor publice lucrau statornic la erodarea sistemului autocratic. Grea misie recunoașterea acestor merite? Da, din cauza răuvoitorilor care cu bună știință încurcă forma și substanța, deși raportul e invers, nu doar în artă, ci și în morala publică. Cum moartea nu prea dezvăluie secretele vieții, ar trebui să profităm, mi-am zis, că Dinu Săraru trăiește și e îndreptățit de fapte să se apere. „Am fost slugă la doi stăpâni!“, ne va declara tranșant, iar stăpânul adevărat, îl recomandă faptele, a fost publicul. Nu bag mâna în foc că în relațiile cu apropiații și, prin consecință, mai ales cu subordonații, Dinu Săraru, la fel ca și regretatul său prieten de-o viață, Adrian Păunescu, nu s-a purtat mai aspru decât îi e felul, poate chiar despot cu netrebnicii, fapt care ar putea explica – într-o oarecare măsură însă – răbufnirea de ură din zilele Revoluției a unora dintre

subordonații pe care-i tolerase. Stilul acesta de conducere, unul de cazarmă, democrația l-a abrogat înainte de a se fi găsit substitutul, înlocuitorul obedienței administrative prin cultul muncii, mântuiala prin ambiția lucrului bine făcut. Oare paternalismul ne era propriu? Ne e dor de el? (Nu întâmplător, pentru edificare asupra comportamentului familial, fie și indirect, am considerat necesar să includem în carte și opiniile doamnei Viviana Săraru, cea care-l însoțește în aventura vieții de peste o jumătate de secol.)

...Avea să fie sărbătorit, la împlinirea venerabilei vârste de șaptezeci de ani, cu tam-tamul convenit unui director general al Teatrului Național, fapt ce l-a făcut pe dl Ion Iliescu, mutat pentru a treia oară la Cotroceni, să-l decoreze pe Dinu Săraru cu un înalt ordin al Republicii. Plus colan? După ce a aprins luminile la împlinirea a o sută cincizeci de ani de la nașterea venerabilei instituții de cultură, am purces, împreună cu sărbătoritul, la alcătuirea cărții de față. Nu-mi mai amintesc dacă am avut inițiativa, dar, dacă a fost așa, „vina“ depănării memoriilor aparține tot sărbătoritului la Cotroceni, fapt certificat de prioritatea cronologică a unor pagini răzlețe de amintiri din Vâlcea adolescenței Domniei Sale, publicate în 2002 în săptămânalul *Flacăra*, al lui Adrian Păunescu, pagini remarcabile, pe care nu puteam să le omitem din această carte. Și datorită lor defilează în paginile de față o lume care nu mai există: „clanul Săraru“ mai întâi, apoi activiști de partid, mai mari sau mai mici, colegi și prieteni din breaslă sau din afara ei, actori, securiști, alți securiști având nume civil de cod, procurori sau mărimi ale Procuraturii, cenzori de teatru etc. Portretist excepțional, talent dovedit în literatură și publicistica sa, Dinu Săraru e unul dintre congenerii dotați și cu geniu oral, calitate care a erupt spectaculos încă de la debutul românesc cu *Niște țărani*. Chiar dacă, între timp, literatura sa a devenit mai așezată, scriitura indiscutabil mai analitică, el a păstrat în întâlnirile colocviale farmecul oralității sale inimitabile. Monologurile sale sunt încântătoare scenete în care excelează spiritul pamfletar, potopind cu vitriol personaje nătânge ajunse pe palierul

superioare ale Puterii. L-am urmărit, de exemplu, interpretând astfel o scenă în care eroul tragicomic era un fost președinte al Radioteleviziunii. Omul, așa cum pot depune mărturie, era într-un tot nevinovat pentru ascensiunea sa politică. „Venit cu pluta pe Bistrița“, după ce îngenunchease tot centrul istoric al Buzăului, fusese trecut pe linie moartă tocmai aici, pe Calea Dorobanți. Panicat de încurcăturile culturale în care-l rătăcea pe el, virgin în ale cititului, cinicul, mai-marelui său de la partid, Dumitru Popescu „Dumnezeu“, Potop, așa-l chema pe omul nostru, se milogea într-o seară, lui Săraru și lui Vornicu, fără să găsească, săracul, calea cinstită de a-și declara incompetența. Convocați în vastul birou președințial ca să-l scoată la liman, cei doi jucau, ingenuu, nepriceperea. Ce se întâmplase? Ceaușescu urma să se întoarcă dintr-o vizită oficială chiar în acea seară de marți, când figura în cadrul Teatrului Național de Televiziune, program coordonat de Dinu Săraru, o dramaturgie după I.D. Sârbu, *Întoarcerea tatălui risipitor*. Cei doi, Dinu Săraru și Tudor Vornicu, ca niște pehlivani, jucau scena inocenței, propunându-i lui Vasile Potop, drept substituție, titluri tot atât de explozive. Șeful le respingea rând pe rând, continuând să țină secretă pricina care impunea schimbarea piesei anunțate în revista informativă a instituției, pentru ca în final, exasperat, privind pe ferăstră spre C.C., să-și ia capul în mâini jeluindu-și destinul. Povestea e relatată și în carte, dar am ascultat-o de multe ori și n-am încetat să râd homerice la talentul histrionic al gazdei. Conștient de acest har, în singura întâlnire avută cu Ceaușescu, a încercat să-l capateze spunându-i un banc. N-a avut succes! Ceaușescu nu râdea defel, iar de bancuri n-avem mărturie, poate doar la cele făcute de el! Da, cartea e plină de astfel de episoade și de portrete, de nuclee epice care fac deliciul memoriilor. Dacă cititorul va întâlni și unele repetiții, să fie sigur că nu le-am tuns intenționat pe toate; redundanța, câtă o fi, multă, puțină, am tolerat-o și pentru a indica o realitate psihologică a memorialisticii. Și anume, cât de alunecoasă e până și memoria pe care o socotim fidelă; dinamica aducerilor-aminte – mai

ales în călătoria îndelungată din care ne-am întors cu această carte de amintiri – e stimulată și colorată de temperatura emoțională în care trecutul e resuscitat. Iar în cei cincisprezece ani cât a ținut ocolul spre Itaca noastră... editorială, felurite înfățișări avea să ia umoarea romancierului nostru...

Cartea urma să fie ilustrată cu o serie de facsimile care să susțină veridicitatea alegațiilor emise despre natura deficitară a unora sau a altora dintre contemporanii noștri. Nu știu dacă dificultatea de a da de urma documentelor a fost cauza amânării până acum a publicării memoriilor. Mai degrabă, convingerea Domniei Sale că nu ne sunt zilele numărâte și deci mai are încă multe de făcut, iar eu de consemnat în contul destinului său atât de controversat. Așa avea să fie!

Să amintesc doar cel mai notabil eveniment public legat de numele eroului acestor memorii. O piesă în două acte și o singură morală. În primul act, împotriva refuzului Președintelui – una și aceeași persoană cu acela care avea să-l decoreze mai apoi –, s-a jucat „ungerea“ la conducerea primei scene din dispoziția prim-ministrului Adrian Năstase. Actul al doilea: demisia de la conducere a *Venerabilei Doamne*, trimisă prim-ministrului Tăriceanu, însoțită de jalba actorilor care-i cereau să-l convingă să nu plece. Pentru a respecta adevărul însă, să spunem că *omul nostru din Slătioara* a folosit demisia ca să testeze dacă *Alianța DA* avea să-l considere dezirabil sau nu pentru a rămâne în fruntea primei scene. Altfel spus, să vadă bijutierul dacă verigheta de logodnă a *Alianței DA* e aur curat sau monedă calpă, doar de circulație de ici până colo. Da, acum e dovedită istoric, coaliția în politică între *dreptate și adevăr* e imposibilă. (Tot atât de ingrată avea să fie noua putere și cu profesorul Ion Stoica, acela care refăcuse și chiar dublase, cu eforturi de-a dreptul eroice, așezământul lui Carol I, Biblioteca Centrală Universitară, distrusă în tragedia înscenată a *teroriștilor*.)

Dinu Sărau *greșise* jucându-se de-a demisia. Învațare de minte: nu intri pe teren cu adversari hotărâți să nu respecte regulile jocului.